

Overzicht zienswijzen Bestuursrapportage 2025			
	Reactie/vragen	Beantwoording	Oordeel
Buren (definitief)	-	-	Instemmen
Culemborg (definitief)	1) <u>Financiën</u> In de bestuursrapportage 2025 zien wij een stijging van de lasten, met name door hogere kosten voor de BUIG en de loonkostensubsidies (LKS). Voor Culemborg betekent dit een kostenstijging van €706.000 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting (€16,2 miljoen). Dit lijkt een forse toename, maar wordt voor een groot deel opgevangen door het positieve subsidieresultaat van €3,1 miljoen binnen de regio. Via de solidariteitsverdeling ontvangt Culemborg hiervan €722.000. Daarmee worden de gestegen kosten grotendeels gecompenseerd. Per saldo resteert een klein voordelig verschil van €15.400. De raad concludeert dat de begroting voor Culemborg daarmee nagenoeg in balans is. 2) <u>Resultaten en uitvoering</u> Wij vinden het positief dat Werkzaam in een krappe arbeidsmarkt en met een complexere doelgroep toch goede resultaten weet te boeken. De instroom van nieuwe kandidaten blijft op peil en er is structurele aandacht voor activering, maatwerk en persoonlijke begeleiding. We waarderen dat een toenemend aantal mensen duurzaam uitstroomt naar betaald werk of passende participatie. Ook het aantal plaatsingen via sociaal ondernemen en met loonkostensubsidie ontwikkelt zich stabiel. De raad onderstreept wel het belang van langdurige begeleiding en duurzame plaatsingen. We vinden het belangrijk dat de inzet van middelen niet alleen op aantallen wordt beoordeeld, maar vooral op kwaliteit en bestendigheid van het resultaat voor de inwoners. 3) <u>Conclusie en oproep</u> De gemeenteraad van Culemborg spreekt haar vertrouwen uit in de koers en aanpak van Werkzaam. Wij vinden dat Werkzaam, ondanks de uitdagingen, op een verantwoorde manier werkt aan participatie, re-integratie en inkomensondersteuning.	1) - 2) Dank u voor dit compliment. Uiteraard kijken we continue kritisch naar de kwaliteit van onze dienstverlening en de daarbij behorende inzet van de beschikbare middelen. Zodat we daarmee onze ambitie (Iedereen doet mee in de samenleving) waar kunnen blijven maken, zoals u terecht opmerkt. 3) Dank u voor dit compliment. Uiteraard zullen we u (de gemeenteraden) op de hoogte houden van de voortgang.	Instemmen

	Wel blijven we als raad alert op de financiële effecten van landelijke ontwikkelingen, met name rondom de BUIG en de inzet van instrumenten als de LKS. Wij verzoeken u deze zienswijze te betrekken bij de verdere uitvoering van de begroting in de resterende maanden van 2025. De gemeenteraad blijft de voortgang met belangstelling volgen.		
Maasdriel (concept)	1) Algemeen beeld De bestuursrapportage geeft ons een duidelijk beeld van de bestandsontwikkeling en van de gemeentelijke bijdrage per programma. Wij waarderen dat u onze eerdere zienswijze ter harte hebt genomen en dat de doelstellingen vanaf dit jaar weer in de bestuursrapportage zijn opgenomen. Bovendien laat u zien dat u voor drie van de vier doelstellingen op schema ligt, wat wij waarderen.	1) Dank u wel voor dit compliment.	Instemmen
Neder-Betuwe (definitief)	-	-	Instemmen
Tiel (definitief)	1) De gemeente Tiel erkent het belang van de herstructurering van de sociale infrastructuur van Werkzaam en de strategische koers die daarbij is verkend. De middelen die het Rijk via het impulsbudget beschikbaar stelt zijn aanvullend op het lopende proces waarin Werkzaam werkt aan de versterking van de toekomstbestendigheid van het werkontwikkelbedrijf. Wij vinden het van groot belang dat er binnen dit traject participatiemomenten worden ingericht. Zodat wij als gemeente actief kunnen meedenken en meesturen binnen dit gezamenlijke ontwikkelproces. Werkzaam laat in deze bestuursrapportage zien goed op koers te liggen met de gestelde doelstellingen. Dat is een mooi tussenresultaat richting de einddoelen van 2025	1) Uiteraard zullen we u (de gemeenteraden) op de hoogte houden van de voortgang.	Instemmen
West Betuwe (definitief)	1) Met belangstelling hebben wij de rapportage gelezen. Wij stellen het op prijs dat Werkzaam een helder en overzichtelijk document heeft samengesteld. Ook de manier waarop de informatie is gepresenteerd is positief: de rapportage is duidelijk gestructureerd, overzichtelijk en goed leesbaar. Wij willen dan ook graag een positieve zienswijze geven op de inhoud van het document. De rapportage biedt een goed inzicht in de ontwikkelingen en resultaten, en vormt daarmee een waardevolle basis voor verdere samenwerking en verbetering.	1) Dank u wel voor dit compliment.	Instemmen

	2) Verder zijn wij blij met de keuze om de financiële cijfers per gemeente uitgebreider weer te geven. Dit vergroot ons inzicht in de inzet en prestaties op lokaal niveau en helpt ons beter zicht te krijgen op de besteding van de middelen. 3) Ook de uitwerking van de Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) is waardevol. Deze vormen een nuttig instrument om de voortgang van de organisatiedoelstellingen te volgen. U constateert dat het aantal loonkostenplaatsingen momenteel achterblijft bij de gestelde doelstelling. Dit is een belangrijk aandachtspunt, en wij zijn benieuwd welke maatregelen Werkzaak overweegt om deze doelstelling alsnog aan het einde van het jaar te behalen. 4) Tot slot waarderen wij het dat Werkzaak de gemeenteraden actief betreft bij de drie strategische lijnen voor de herstructurering van het werkontwikkelbedrijf. Wij kijken uit naar het voorstel hierover en volgen de verdere ontwikkelingen met belangstelling.	2) - 3) Er is een vrijwel continu groeiend aantal LKS'ers vanaf maart 2023 tot nu toe. Huidige aantal is 414 LKS'ers. Als de groei zich doorzet, komen we dicht bij de doelstelling van 425 LKS'ers. Zoals in de tweemaandelijksse rapportage wordt uitgelegd, vormen de KPI's LKS en Detacheringen communicerende vaten. 4) Uiteraard zullen we u (de gemeenteraden) op de hoogte houden van de voortgang.	
West Maas en Waal (definitief)	1) In ons voorstel aan de gemeenteraad, die als bijlage is toegevoegd, hebben wij onze bevindingen verwoord. Daarin concluderen wij het volgende. Wij stellen vast dat de Bestuursrapportage 2025: 1) een actualisatie bevat van de ramingen op basis van de Mei-circulaire 2025 en ook is aangepast aan de behaalde resultaten en ontwikkelingen over de 1e maanden van 2025: 2) een getrouw beeld geeft van de realisatie van de ambities en doelstellingen in 2025: 3) is opgesteld in overeenstemming met afspraken binnen de Bestuurlijke Agenda 2020: 4) de cijfers per saldo een positief resultaat geven, zowel wat betreft het subsidieresultaat als het bedrijfsvoeringresultaat 5) de Reserves en voorzieningen worden aangewend voor de daarvoor bestemde doelen. Het investeringsprogramma wordt ook volgens planning opgepakt en in uitvoerig gebracht. 2) In de aanbiedingsbrief van 11 juli 2025 en de Bestuursrapportage 2025 (Bestuurlijke samenvatting op pag. 9 en par. 4.2 Programma Participatie op pag. 15 e.v.) wordt door u aandacht gegeven aan de financiële uitdagingen rond de	1) Dank u wel voor het compliment dat we de bestuursrapportage conform de afspraken en procedure hebben opgesteld. 2) -	Niet instemmen

	infrastructuur van sociale ontwikkelbedrijven. Daarbij wordt gerefereerd aan een bestuurlijke sessie die in maart 2024 heeft plaatsgevonden en de raadsbijeenkomst op 12 mei 2025. In afwachting van de nadere verkenning en bestuurlijke besluitvorming vindt u het gepast dat de additionele middelen die de gemeenten in dat kader ontvangen aan de daartoe ingestelde reserve worden toegevoegd (zie op par. 6 op pag. 31, Reserve ontwikkeling Infrastructuur werkontwikkelbedrijf. Het gaat daarbij om een bedrag van € 605.300,- (€ 218.700,- + € 386.600,-) voor 2025. Deze beoogde toevoeging die ook in de Begrotingswijziging is verwerkt, is voor aanleiding tot enkele kanttekeningen. <u>A. Impulsbudget sociale infrastructuur</u> Voor de komende 10 jaar stelt het rijk een impulsbudget beschikbaar. In 2025 is dat 35 miljoen euro, aflopend naar 19,8 miljoen euro in 2034. Het impulsbudget wordt uitgekeerd via een decentralisatie-uitkering en beschikbaar gesteld per samenwerkingsverband van gemeenten op het terrein van sociaal ontwikkelbedrijven. Dit budget is uitgekeerd in de meicirculaire 2025 aan de grootste gemeente binnen het samenwerkingsverband, in ons geval West Betuwe. Van de centrumgemeente wordt verwacht dat zij – na overleg en in afstemming met de regiogemeenten in het Samenwerkingsverband - samen met u een plan opstellen voor de transitie van het sociaal ontwikkelbedrijf of de bredere sociale infrastructuur. Werkzaak Rivierenland anticipeert in de Bestuursrapportage 2025 op de overdracht van een zeer substantieel deel van deze middelen (t.w. € 386.600,-) (door West-Betuwe). Het gaat daarbij om het bedrag voor de gemeenten die voor de P-wet taken deelnemen aan Werkzaak Rivierenland. Aansluitend worden zij - in afwachting van bestuurlijke besluitvorming - gestort in de reserve ontwikkeling Infrastructuur werkontwikkelbedrijf. Het is echter aan West-Betuwe in samenspraak met de regio-gemeenten om een beslissing te nemen omtrent de overdracht van dit budget. Behoudens de doelstellingen waarvoor het door hen is ontvangen, kunnen in nauw overleg aanvullende en/of kader stellende voorwaarden hieraan worden verbonden. Gelet op de tijdelijkheid van de gelden zijn wij van mening dat de gekozen doelen (en het financieel effect daarvan) moeten aansluiten bij dit gegeven (dus geen structurele lastenverzwaring). Dit bestuurlijk proces moet nog plaatsvinden waarmee dus	A. Op 1 juli 2025 is contact geweest tussen gemeente West Betuwe en Werkzaak over de toekenning van het impulsbudget. Naar aanleiding van dit contact heeft de beleidsmedewerker (via mail) overleg gehad met de beleidsmedewerkers van de overige gemeenten onder welke voorwaarden de middelen aan Werkzaak beschikbaar gesteld worden. Daarop heeft de gemeente West Betuwe op 11 september 2025 bevestigd dat de middelen richting Werkzaak overgemaakt worden. Om zeker te zijn dat het opnemen van de middelen geen gevolgen heeft voor de accountantsverklaring bij de jaarrekening 2025 hebben we contact opgenomen met de accountant. Bij het opmaken van de bestuursrapportage 2025 was met zeer grote waarschijnlijkheid aan te nemen dat Werkzaak het impulsbudget zou ontvangen, is dit in de bestuursrapportage 2025 verwerkt. Omdat de middelen ook daadwerkelijk op 5 november	
--	--	--	--

	het opnemen van deze gelden in de Bestuursrapportage 2025 als voorbarig kan worden aangemerkt. Aangezien deze gelden (nog niet) zijn overgemaakt aan Werkzaam Rivierenland kunnen zij dus ook geen onderdeel uitmaken van de Begroting en/of Bestuursrapportage en dus ook niet worden gestort in de reserve. <u>B. Rijksbijdrage sociale infrastructuur</u> Het rijk stelt middelen beschikbaar voor het realiseren van 10.000 werkplekken via sociaal ontwikkelbedrijven. De werkplekken zijn bedoeld voor mensen die niet in aanmerking komen voor beschut werk, maar die wel behoefte hebben aan ondersteuning van sociaal ontwikkelbedrijven. Het gaat daarbij om ondersteuning bij de ontwikkeling richting regulier werk of om (tijdelijke) werkplekken als vangnet. De Rijksbijdrage sociale infrastructuur vormt een basisfinanciering voor de bedrijfskosten die samenhangen met deze 10.000 plekken. In 2025 bedraagt deze bijdrage 19,8 miljoen euro. Het bedrag loopt vervolgens op naar een structureel bedrag van 35,9 miljoen euro per jaar vanaf 2035. Werkzaam heeft deze extra bijdrage voor de deelnemende gemeenten aan de Participatiewet verwerkt in de Bestuursrapportage 2025 en gestort in de reserve. Voor 2025 gaat het om een bedrag van € 218.700,-. Op voorhand stellen wij ons op het standpunt dat het aanvullende budget aangewend moet worden voor het doel waarvoor het wordt verkregen. In dit geval betekent dat het realiseren van een aanvullend aantal plekken beschut werk. In de planvorming zal nadrukkelijk zichtbaar moeten zijn de relatie tussen enerzijds het beoogde doel (hoeveel extra plaatsen gaan we realiseren) en anderzijds de kostprijs daarvan (hoeveel gaat dit kosten). Daarbij stellen wij ons op het standpunt dat hiertussen een meerjarige balans aanwezig moet zijn en het doel niet verder kan en mag reiken dan de toereikendheid van de middelen. <u>C. Afschaffen lage-inkomensvoordeel (LIV)</u> Het lage-inkomensvoordeel (LIV) was een tegemoetkoming voor werkgevers. Zij kwamen hiervoor in aanmerking als ze werknemers met een laag loon in dienst hebben. Sinds 1 januari 2025 is het LIV afgeschaft. Het LIV was bedoeld als	2025 zijn ontvangen, is door het opnemen van de middelen het proces rechtmatig verlopen en levert het op dit onderdeel geen risico op in de accountantsverklaring. Voor de inzet van deze middelen zullen we met u (de gemeenteraden) in gesprek gaan. B. We onderzoeken hoe we Werkzaam Rivierenland kunnen doorontwikkelen en toekomstbestendig maken. Één van de onderdelen hiervan is het realiseren van (extra) werkplekken voor mensen die niet in aanmerking komen voor beschut werk. Op 12 mei 2025 hebben we raadsleden meegenomen in de drie lijnen van de doorontwikkeling van Werkzaam: - Bedienen nieuwe doelgroepen; - Verkennen of Werkzaam zelf mensen in dienst kan nemen; - Verkennen van de uitbreiding van het ondernemerschap. We hebben op dit moment de pilots uitgewerkt zodat we ze voor akkoord aan het Algemeen Bestuur voor kunnen leggen. Daarbij koppelen we het doel zo goed mogelijk aan de benodigde middelen die uit de daarvoor gemaakte reserve van 700.000 euro aangewend worden. Uiteraard nemen we u (de gemeenteraden) mee in de uitwerking van deze voorstellen. C. U neemt als gemeente West Maas en Waal niet deel in de dienstverlening van Werkzaam voor wat betreft de Wsw. Dit houdt in dat het totale	
--	--	--	--

	stimulans voor werkgevers om vaker mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt in dienst te nemen en te behouden. Vanaf 2025 wordt dit bedrag op een andere wijze ingezet. Voor het lage-inkomensvoordeel WSW is in de meicirculaire 2025 aan de integratie-uitkering Participatie van € 13,4 miljoen toegevoegd in 2025. Dit loopt terug naar € 0,- in 2048. Voor het lage inkomensvoordeel voor beschut werk is in de meicirculaire 2025 aan de integratie-uitkering Participatie € 6,4 miljoen toegevoegd oplopend naar 16,8 miljoen in 2048. Door het afschaffen van de LIV nemen de loonkosten van de betrokken doelgroep-medewerkers (zowel WSW als P-wet/Beschut) toe. Dit beïnvloedt dus het subsidieresultaat. In par. 4.2 wordt gemeld dat 95% van het verhoogd Participatiebudget (excl. uitkeringsfactor) wordt doorbetaald aan Werkzaak Rivierenland. Verder wordt in par. 4.3. vermeld dat het macrobudget Wsw in de meicirculaire 2025 met ruim 5% is verhoogd. Dit komt door de loon- en prijsontwikkeling én de compensatie voor het wegvallen van het Lage-inkomensvoordeel (LIV). De afspraak was dat deze stijging wordt gebruikt voor de verhoging van de cao-lonen van de SW-medewerkers. U geeft aan dat deze extra bijdragen van de deelnemende gemeenten aan de Participatiewet is verwerkt in de Bestuursrapportage 2025. De gemeente West Maas en Waal is voor wat betreft het onderdeel oud-SW echter geen deelnemer van Werkzaak Rivierenland. De voormalige medewerkers zijn in dienst van onszelf en worden via een langjarige dienstverleningsovereenkomst ondersteund en begeleid door de MGR Rijk van Nijmegen. Het West Maas en Waalse deel in de compensatie LIV WSW valt dus niet toe aan Werkzaak Rivierenland. Uit de stukken is voor ons niet duidelijk welk deel van de compensatie in verband met het vervallen van de LIV bij West Maas en Waal blijft. Als werkgever van de oud SW-medewerkers dragen wij immers de lasten van het vervallen van de LIV.	Wsw budget dat in de meicirculaire 2025 aan u is toegekend niet meegenomen is in de door ons opgevraagde rijksbijdrage. Dat geldt ook voor de compensatie van het Lagere inkomensvoordeel voor het cluster Wsw, wat volledig bij de gemeente West Maas en Waal blijft. Uiteindelijk heeft de wijziging van het Lagere inkomensvoordeel geen (negatieve) impact voor de gemeente West Maas en Waal.	
Zaltbommel (definitief)	1) Wij zien dat Werkzaak, ondanks onzekerheid door de val van het kabinet, zich verder blijft ontwikkelen om inwoners nog beter van dienst te kunnen zijn. Ook ligt Werkzaak op koers als het gaat om het behalen van de gestelde doelstellingen. Daarvoor spreken wij onze waardering uit.	1) Dank u wel voor dit compliment.	Instemmen